საქართველოს მშრომელთა სოც.-ფედ. საბჭოთა პარტია

ტფილისი

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „ტრიბუნა“ ღირს
თვეში 200,000 მან.
ცალკე ნომერი უველგან 10,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34 — ფოსტის ყუთი, № 190.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 60,000 მან.
4 „ 80,000 „ „
საგზლოვიანად განცხადება
1 გვ. 800,000 მან.
4 „ 500,000 „

№ 408 პარასკევი, თებერვლის 2 1923 წ. უოველდღიური გაზეთი ფასი 10,000

უოველდღიური საპოლიტიკო სალიტერატურო გაზეთი
„ტრიბუნა“
1923 წლის იანვრის პირველიდან ეღირება ხელის მოწერათათვის დაგზავნით და სახლში მიტანით
თვეში 200,000 მან.
ცალკე ნომრის ფასი 1923 წლის იანვრის პირველიდან უველგან 10,000 მან.
გაზეთს ჰყავს საკუთარი კორესპონდენტები: **პეტროგრადში, მოსკოვში** და საქართველოს მნიშვნელოვან **დაბა-ქალაქებში.**
ხელის მოწერა მიიღება ყოველდღე, გარდა უქმეებისა გაზეთის კანტორაში: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6. ტელეფონი—10—34
ფოსტის ყუთი № 190.

რუსთაველის თეატრი
ხუთშაბათს თებერვლის 1
ცხვრის წყარო
1—1

ფიქრები ფლოტზე

პირველ თებერვლიდან საბჭოთა რესპუბლიკებში გამოცხადებულია წითელი ფლოტის კვირეული.

ამ კამპანიის ჩატარებას მეტად დიდი პოლიტიკური ღირებულება აქვს. მისი მთავარი მიზანია, ერთის მხრით, ფართო აგიტაცია გასწიოს წითელი ფლოტის შესაქმნელად და მეორეს მხრით, კი რევოლიუციონურს ნიადაგზედ აღზარდოს და შექმნას კომუნიზმის იდეით გაჟღენთილი წითელი მეზღვაურები. ორივე ეს მომენტები, შექმნა წითელი ფლოტისა და აღზრდა წითელი მეზღვაურისა აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს საბჭოთა რესპუბლიკების არსებობისა და მაგ ი წარმატებისათვის; ამიტომ ასეთი კამპანიის წარმოება მეტად სასარგებლოა პოლიტიკური საზომით.

დღეს ჩვენი რესპუბლიკები და კაპიტალისტური მსოფლიო მორიგების პერიოდში იმყოფებიან. თანამედროვე ვითარებამ ეს ორი დიამეტრალურად საწინააღმდეგო მხარეები აიძულა დროებით ხელი აეღოთ აშკარა შეტაკებებზე და ურთიერთ შორის პოლიტიკური და ეკონომიური დამოკიდებულება გაებათ. მაგრა ვინც ოდნავად ჩაუკვირდება ესოფლიოს ვითარებას, მისთვის ნათელი უნდა იყოს, რომ ასეთი „მორიგებული“ განწყობილების გაგრძელება და მუდმივი არსებობა ორ მსოფლიოს შორის, რომელთა მიზნები და მეთოდები არსებითად განსხვავდება ერთი მეორისაგან, შეუძლებელი არის. დადგება მომენტი, როდესაც საბჭოთა რესპუბლიკები და კაპიტალისტური ქვეყნები იარაღით ხელში გაუმასპინძლდებიან ერთი მეორეს. საერთაშორისო რევოლიუციის ვითარება და მისი გამარჯვების აუცილებლობა შეუძლებელია გარეშე საერთაშორისო კონფლიქტებისა მოხდეს. ასეთი პერსპექტივების მოლოდინში ჩვენი რესპუბლიკების მოვალეობაა ყოველ მხრივ ემზადონ და გააძლიერონ თავიანთი სამოქმედო ორგანიზაციები. ჩვენმა რესპუბლიკებმა უნდა შესძლონ ყოველი მნიშვნელოვანი ფაქტორის განვითარება და გაძლიერებულის ენერგიით დაპირისპირება კაპიტალი-სტური ქვეყნების.

წითელი ფლოტის შექმნა ასეთს პირობებში აუცილებელი საჭიროებაა. ეს არის უზენაესი კანონი საერთაშორისო რევოლიუციისა. წითელი ფლოტი უნდა შეიქმნეს საბჭოთა რესპუბლიკებისა და რევოლიუციის დასაყრდენი ძალა.

როგორც ვიცით, სამოქალაქო ომის პროცესში საბჭოთა რესპუბლიკებმა შექმნეს მაგარი და შეურყეველი სახელოვანი წითელი არმია, რომლის ძლიერმა ნებისყოფამ გაანადგურა ყოველგვარი კონტრევოლიუციონური შემოტევანი და მოუპოვა ჩვენს რესპუბლიკებს თავისუფალი არსებობის პირობები, მაგრამ ამავე სამოქალაქო ომის პროცესში, შეიძლება ითქვას, განადგურებული იქმნა ჩვენი რესპუბლიკების საზღვაო ფლოტი. ამ დიდი დანაკლისის გამოსასწორებლად დღეს ენერგიული მუშაობა სწარმოებს საბჭოთა რესპუბლიკებში და მან აუცილებლად უნდა მოგვცეს თავისი შესაფერისი შედეგები.

კაპიტალისტური მსოფლიო ერთგულად ემზადება საზღვაო ძალების გასაძლიერებლად. მიუხედავად იმისა, რომ ვაშინგტონის 'კონფერენციამ დაადგინა განიარაღებულიყვნენ, ახალი გემებისა და გამანადგურებელი დრედნოუტების შენება არ შეწყვეტილა მათ შორის. ეს მზადება იმპერიალისტების მიმართული არის ურთიერთის წინააღმდეგ. იაპონიას ეშინია ამერიკის, უკანასკნელი ინგლისის წინააღმდეგ ემზადება, ინგლისი კი თავის მხრივ საფრანგეთის დასატუქსავად აგროვებს ძალებს.

საბჭოთა რესპუბლიკების პოლიტიკა და მოავარი სამოქმედო ხაზი, მიმართული არის იქითკენ, რომ ისარგებლონ კაპიტალისტური ქვეყნების ასეთი წინააღმდეგობებით. და შეჰქმნილი ანარქიით და გამანადგურებელი მახვილი ჩასცეს მთელი კაპიტალისტური მეურნეობის არსებობას.

ასეთი დიადი მისიის შესასრულებლად საჭიროა არა მარტო ძლიერი ფლოტის შექმნა და შეიარაღება, აგრედვე აუცილებელია. ამ დიადი მიზნებისათვის მებრძოლ ძალების ყოლა, ძლიერ ფლოტთან ერთად საჭიროა წითელი მეზღვაურები, მაღალი იდეებითა და რევოლიუციონური ენტუზიაზმით აღტყინებული მებრძოლი ძალა.

რუსეთის რევოლიუციონური მოძრაობის ისტორიაში მეზღვაურებს ყოველთვის საპატიო ადგილი ეჭირათ და ისინი ღირსეულად ასრულებდნენ ძველი წყობილების წინააღმდეგ საბრძოლველად დაკისრებულ მოვალეობას. მაგრამ, თუ მეზღვაური დიდი დამრღვეველი იყო რეაქციონური წყობილებისა, ის უნდა შეიქმნეს მასთანვე დიდი აღმშენებელი სოციალისტური სახელმწიფოსი. მან უნდა შესძლოს რევოლიუციის ძირითადი მიზნებისათვის ლოლიკურ დასკვნამდე მიიყვანოს.

ჟურნალ-გაზეთებიდან

იმპერიალიზმი და რელიგია. ამდენ-ხანს გულუბრყვილო ხალხი ფიქრობდა, რომ საფრანგეთის იმპერიალიზმი იბრძვის რურის ქვანახშირისა ტ ნახდისათვის (Кокс). გამოდგა რომ ეს ასე არ არის. პარიზის „ფიგარო“-ში აკადემიკი პროფ. ჟორჟ გაიო, რომელიც ცნობილია თავისი კაპიტალური შრომით მე-19-ე საუკუნის კაპიტალიზმის შესახებ, ქადაგობს საფრანგეთის შემდეგს „კულტურულ“ მისიას რეინის ოლქში: დაცვა ამ ოლქის კათოლიკებისა პრუსიის პროტესტანტიზმისაგან. ამის მსგავსად მსჯელობენ მემარჯვენე ბანაკის პოლიტიკური ლიტერატორები, რომელნიც შემოკრებილნი არიან შარლ მორისა და მორის ბარესის ირგვლივ. „ინტეგრალურ ნაციონალიზმის“ შინაარსით სურთ აგრეთვე გამოიყენონ მეორე ჯგუფი, რომელნიც ერთის შეხედვით შორს სდგანან პოლიტიკისაგან, ჯგუფი, რომელსაც ეკუთვნიან ფილოსოფოსი ბერგსონი და მგოსნები პოლ. კლოდელ; შარლ პეტვი და ანრე ჟიდ. გერმანელებიც არ ჩამორჩენ და მიუთითებენ ისეთს ფაქტებზე, როგორიც მაგალითად, ულმერთო საფრანგეთში, თანახმად სორბონის პროფ. გინუბერის გამოკვლევისა, 82 პროც. საფრანგეთის სამღვდელოებისა იძულებულია თავი ისაზრდოოს სხვა შრომითაც (მეფუტკრეობით და სხვა) ამ გვარად, ნახშირთან ერთად დისკუსია წარმოებს კატოლიკობის შესახებაც... ტყუილა არ არსებობს მეცნიერულს ლიტერატურაში იმპერიალიზმის შესახებ შრომა საშუალო საუკუნოების შეხების იმპერიალიზმზე! კემბრიჯის არქიეპისკოპოზის მანიფესტი, რომელმაც 1914 წელში გამოაცხადა, რომ გამარჯვება საფრანგეთისა გერმანიაზე იქნება „გამარჯვება ღმერთისა სატანაზეო“, როგორც ვხედავთ, ჯერ კიდევ სცოცხლობს და არ კვდება.

ომის გავლენა გერმანიის სულიერ ცხოვრებაზე. იმ კითხვაზე, თუ რამდენად დაზიანდა ომის გამო გერმანიის სულიერ ცხოვრების ინტენსივობა, საინტერესოა შემდეგი ფაქტების გათვალისწინება: გინრისხიმა გამოსცა კატალოგი ახალ გამოცემულ წიგნებისა. ის წარმოადგენს 579 გვერდიან ტომს და ჩამოთვლილია 1920 წლის გამოცემის 70,000 სახელი. 1918 წელში გამოცემული იყო 26,000, აქედან 16.000 ახალი—მაქსიმუმი ყველა ევროპიელ ქვეყნებისათვის. მნიშვნელოვანია აგრეთვე „მინევრის“ სამეცნიერო ცნობები: 1914 წელში ყველა უპაღლეს სასწავლებლებში (ტეხნიკურების შეტანით) ითვლებოდა 65 ათასი სტუდენტი, 1919 წ.—106 ათასი, 1921 წლის პირველ იანვრისათვის—130 ათასი. ყველაზე უფრო მძიმე მომენტებში გერმანიაში არ ყოფილა უკმაყოფილება, რომ სტუდენტები და პედაგოგიური პერსონალები არ დადიანო. როგორც კომპოზიტორი ფრანც შრეკერი იუწყება 1922 წლის საზამთრო სეზონში ბერლინში გამართული იყო 2,000 კონცერტი, ე. ი. ერთი მესამედი მეტი, ვინემ ომის წინა ხანებში. სხვაცნობებით ბერლინის მუზეუმის დამთვალიერებელთა რიცხვი გაიზარდა ორჯერ, სხვათაშორის გერმანიაში შემოღებულია ამ ჟამად ორიგინალური საშუალება: ყოველ დღე მუზეუმის რომელიმე სურათის წინ იკითხება ერთსაათიანი ლექცია, მხოლოდ ამ სურათის შესახებ ტ დამთვალიერებელს საშუალება აქვს ასეთი ლექციებით სავსებით გაეცნოს სურათს. სამხატვრო გამოფენები უკანასკნელ წლებში ჩატარდა „ექსპრესიონიზმის“ ნიშნის ქვეშ,—აღსანიშნავია, რომ უკანასკნელის დამაარსებლად გერმანიაში ითვლებიან რუსი მხატვრები ვ. კადინსკი და შაგალი და ლიტოველი ჩურლიაკსი. გერმანია ამ ჟამად აღმოსავლეთის ორიენტაციისაკენ იხრება. „სულიერი მენიუ“ თანამედროვე გერმანელისა ფრანც ვერფის უკანასკნელ კომედიაში ასე: „ის უნდა იყოს მარქსისტი, თეოსოფი, აქტივისტი და პირველს რიგში აუცილებლად ბუდისტი“. ფილოსოფოსმა კეიზერლინგმა მოიტანა ინდოეთიდან პრაქტიკული ცნობები იოგოვას სისტემის შესახებ. გამოვიდა მრავალი წიგნები აღმოსავლეთის კულტურის შესახებ და განსაკუთრებით ინდოეთზე.

ამერიკის პროფკავშირები. ამერიკის „საერთაშორისო ინდუსტრიალურ მუშათა კავშირმა“ აირჩია ახალი აღმასკომი ნაცვლად ძველისა, რომელიც განწყობილი იყო მტრულად წითელ პროფინტერნის მიმართ. ახალმა აღმასკომმა დაუყონებლივ აცნობა წითელ პროფინტერნის მდივანს, რომ სცნობს საჭიროდ გაერთიანებას ყველა რევოლიუციონური ორგანიზაციებისას წითელ პროფინტერნში ტ იმოქმედებს ამ მიმართულებით. ეს კავშირი აუცილებლად შესდგება რევოლიუციონურ ელემენტებისაგან და მხოლოდ სცდება იმაში, რომ ხელ აღებით უარყოფს გომპერსის ყვითელ პროფკავშირებში მუშაობას, ამით უარყოფს მათს შიგნიდან რევოლიუციონურ ორგანიზაციად გადაქცევას. ამ გვარად, ანარქო-სინდიკალისტების იმედები, რომ ამერიკის მუშათა კავშირი შევიდოდა მათს „ინტერნაციონალში“ მარცხით დამთავრდა.

ჰოლანდიის შრომის ნაციონალურმა სეკრეტარიატმა, რომელზედაც აგრედვე იმედებს ამყარებდენ ბერლინის „ლოკალისტები“, თავის მხრით ენერგიული აური სთქვა ახალ ინტერნაციონალის შექმნის შესახებ. ამბ. ლოზოვსკის ჰოლანდიაში ყოფნის დროს მოწვეული იქმნა ამსტერდამში კონფერენცია პროფკავშირებისა: 36 პროფკავშირიდან 30 გამოსთქვა სურვილი წითელ ინტერნაციონალთან გაერთიანების შესახებ.

ინგლისის მუშათა პარტია საფრანგეთის პოლიტიკის შესახებ. პარლამენტის მუშათა ფრაქციის ლიდერმა რ. მაკდონალდმა თავის სიტყვაში, რომელიც წარმოთქვა გლაზგოში მუშათა დემონსტრაციაზე; განაცხადა შემდეგი; „ჩვენ შევეცდებით გავაერთიანოთ საპროტესტოდ მთელი ჩვენი ქვეყანა საფრანგეთის შეტევის წინააღმდეგ რურში. მაკდონალდმა წამოაყენა შემდეგი გადაწყვეტა საკითხისა: „ძთელი საქმე უნდა გადაეცეს განსახილველად ჰაგის ტრიბუნალს ან ხალხთა ლიგას, რომელიც გადაწყვეტს, თუ როგორ გამოვიდეთ საფრანგეთის წყალობით შექმნილ მდგომარეობიდან. ცნობა ბრიტანეთის წარმომადგენლის ბრედბერის გამოსვლის შესახებ სარეპარაციო კომისიის შემადგენლობიდან, იძლევა შესაძლებლობას გადასინჯული იქმნას ინგლისის პოზიცია.

რადიო-დეპეშები

რევოლვერის შიშით.

ჰანოვერი. 31 იანვარი. მოძრაობა რკინის გზაზე რურში ყოველ დღე თანდათან უარესდება. მრავალ ადგილებში საბარგო მატარებლების მემანქანეები იძულებული გახდენ რევოლვერით დამუქრების შემდეგ ეტარებიათ მატარებლები.

მემანქანის მოკვლა.

ჰანოვერი. 31 იანვარი ბოხუმიდან მიღებული ცნობით ფრანგებს მოუკლავთ ერთი მემანქანე.

უარის განცხადება ნახშირის გადაგზავნის შესახებ.

ჰანოვერი. 31 იანვარი. 25 რაიონის საკრედიტო ამხანაგობამ ნახშირის გაწესრიგების კომისარს განუცხადეს, რომ ისინი უარს ამბობენ ნახშირის ბელგიასა და საფრანგეთში გადაზიდვაზე.

ფრანგების მდგომარეობა ფრიად გაჭირვებულია.

ჰანოვერი. „დეილი-მეილი იტყობინება რომ გენერალი ნოლლე წინადადებას იძლევა, რომ ავტომობილების საშუალებით სამხედრო-საკონტრიბუციო კომპანიას მიუნხენში მიაწოდონ სურსათსანოვაგე იმ მოსაზრების გამო, რომ მოსახლეობაში ჩამოვარდნილი სულიერი განწყობილება ფრანგებს მეტად მძიმე მდგომარეობაში აყენებს.

სრული თანხმობა.

ბორდო. 30 იანვარი. საფრანგეთის საზოგადოებრივ მუშაობათა მინისტრმა და გენერალ ვეიგარდმა აცნობეა ბელგიის მთავრობას თუ როგორი იყო მდგომარეობა რურის ოლქში მათი მოგზაურობის დროს.

აზრთა გაცვლა-გამოცვლამ ცხადჰყო საფრანგეთისა და ბელგიის მთავრობების შორის სრული თანხმობა მიღებული ზომების შესახებ.

რკინის გზათა რეკვიზიცია.

ჰანოვერი. 31 იანვარი „პტი-პარიზიენი“ იტყობინება, რომ საფრანგეთის წარმომადგენლების თათბირმა დუსელდორფში დაადგინა რკინის გზების რეკვიზიცია.

ნაწილობრივი გაფიცვები საერთო ხასიათს ღებულობს.

რომი. 31 იანვარი. დიუსელდორფში დაწყებული რკინის გზელთა ნაწილობრივი გაფიცვა თანდათან ვრცელდება და კობლენცს უახლოვდა.

რკ. გზის ლიანდაგის აფეთქება

ჰანოვერი. 31 იან. გერმანელმა რკ. გზელებმა, კობლენცის ვოკზალზე აჩქარებული სვლით გატარეს 13 ლოკომოტივი ვიდრე ფრანგები აუკრძალავდნენ, რის შემდეგ ფრანგებმა რკ. გზის ლიანდაგი ააფეთქეს.

რკ. გზელთა გაფიცვები

მოსკოვი. 1 თებ. რეინის მარცხენა მხარეზე რკ. გზელებმა გაფიცვა გამოაცხადეს. ვაგონების ნაკლებობის გამო კობლენც ასენის ხაზზე რურიდან ჰოლანდიასა და ბელგიაში მავალ მატარებლების მოძრაობა შეჩერდა, რასაც სასურსათო მდგომარეობის გამწვავება მოჰყვა.

ფრანგების რეპრესიები

მოსკოვი. 1 თებ. რურის ოლქში ფრანგი სამხედრო უფროსები რეპრესიებს აძლიერებენ სამოქალაქო მოსამსახურეთა მიმართ, რომელთა წინააღმდეგობა თან და თან უფრო იზრდება მთელს რურისა და რეინის ოლქებში მოქალაქეთ აპაპატიმრებენ.

ფრანგთა ჯარების გაყვანა.

მოსკოვი. 1 თებერვალს უთავდება ვადა ესსენის ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთა მიერ ფრანგებისადმი წარდგენილ ულტიმატუმს, რომელიც ჯარების რურიდან გაყვანას მოითხოვდა. ვინიცობაა ულტიმატუმი უარყვეს, მოსამსახურენი მუშაობას შეაჩერებენ, რის გამო ქალაქი სრულიად მოწყვეტილი რჩება.

რკინის გზელთა გაფიცვა

მოსკოვი. 1 თებერ. რურში და რეინის ოლქში გრძელდება რკინის გზელთა გაფიცვა. რურის ჩრდილოეთის ნაწილში გაფიცულია თითქმის ყველა რკინის გზელები.

საალყო წესები

მოსკოვი 1 თებერვალი. ზოგიერთ ნეგეცურ გაზეთების ცნობით დეგუტმა მთელ რურის ოლქში გამოაცხადა საალყო წესები.

ფრანგები ემუქრებიან იარაღის ხმარებით ფოსტა-ტელეგრაფის და რკინის გზის მოსამსახურეებს.

რეიხსვერში ჩაწერა

მოსკოვი 1 თებერვალი. რურის შემთხვევების გამო მთელს გერმანიაში სწარმოებს გაცხოველებული ჩაწერა რეიხსვერში.

ამაო იმედები

მანოვერი 1 თებერვალი. ესსენიდან იტყობინებიან, რომ საშუალო და დაბალ მოსამსახურეების წინააღმდეგობა ძლიერია. ფრანგების იმედები, რომ ადმინისტრაციის დაპატიმრების შემდეგ ადვილი იქნებოდა საშუალო და დაბალ პერსონალის დამორჩილება არ გამართლდა.

ლოზანას კონფერენცია

ხელშეკრულების პროექტი სრუტეების შესახებ.

მოსკოვი 1 თებერ. რუსეთის დელეგაციას გადაეცა ხელშეკრულების პროექტი სრუტეების შესახებ. პროექტში მცირეოდენი ცვლილებაა შეტანილი და ოვი სრულიად მიუღებელია რუსეთის დელეგაციისათვის. პროექტში დატოვებულია სრუტეები სამხედრო გემების შიმოსვლის პირობებში, რაც საფრთხეს უმზადებს რუსეთის სამხრეთ სანაპიროებს. თვითეულ სახელმწიფოს ენიჭება უფლება სრუტეებში იყოლიოს სამხედრო ფლოტი, რომელიც იმავე სიდიდის იქნება, როგორც ზღვის სანაპირო სახელმწიფოების ძლიერი ფლოტი, მაგრამ არა ნაკლებ 3 გემისა—10,000 ტონათი. ომის დროს, მეომარ სახელმწიფოს შეუძლია გაიყვანოს სრუტეების საშუალებით სამხედრო გემების განუსაზღვრელი რაოდენობა.

კონფერენციის სხდომის შეწყვეტა.

მოსკოვი 1 თებერ. გერმანიის რადიო იტყობინება, რომ ოსმალეთის დელეგაციის სურვილით, ლოზანას კონფერენციის სხდომები 3 კვირით შესწყდა.

ისმეტ-ფაშა გაემგზავრა ანგორაში. კონფერენციის გადადების გამო საფრანგეთის გარეშე საქმეთა სამინისტროს ორგანო „ტანი“ სწერს; „ინგლისს, როგორც სჩანს მშვიდობიანობა არა სურს. კონფერენცია ჩაიშალა, ან გადაიდო. დაუშვებელია, რომ საფრანგეთის ინტერესები ეწირებოდეს სხვის ინტერესებს. სახელმწიფოებს არაფერი ხელს არ უშლის ხელი მოაწერონ სეპარატიულ ხელშეკრულებას ოსმალოებთან, თუ კოლექტიური ხელშეკრულებით არ იქნა მიღწეული მშვიდობიანობა“.

სამხედრო მოქმედებათა განახლების შესაძლებლობა.

მოსკოვი 1 თებერ. ანგორის ეროვნული კრება დახურულ საგანგებო სხდომაზე იხილავდა საკითხს საომარი მოქმედებათა განახლების შესახებ, მოსულში გაიგზავნა ინგლისის ჰაეროპლანები და დამბმარე სამხედრო ძალები.

საზავო ხელშეკრულების ტექსტი.

მოსკოვი 1 თებერ. 29 იანვარს მოკავშირეებმა გადასცეს ოსმალეთს საზავო ხელშეკრულების ტექსტი, რომელიც შეიცავს შემდეგ მუხლებს, რომელიც კონფერენციაზე არ იყო განხილული: ოსმალეთის მიერ უარის თქმა ეგვიპტეზე და სუდანზე, ოსმალეთის მიერ კიპროსის ინგლისელების ხელში დატოვების აღიარება. ხელშეკრულება სტოვებს ვარგაჩს საბრძნეთის ხელში და მოსულის საკითხის გადაწყვეტას ანდობს ერთა ლიგას გარდა ამისა, ხელშეკრულება მოითხოვს ოსმალეთისაგან ვერსალის და სხვა ხელშეკრულებათა აღიარებას, ამცირებს ოსმალეთის სამხედრო ძალებს ოსმალეთში 20.000 კაცით, თავზე ახვევს ოსმალეთს 5 წლის ვადით სპეციალურ სასამართლოების დაარსებას უცხოელების სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეთა განსახილველად, რასაც ოსმალეთის დელეგაცია არა ერთხელ უარყოფდა, მიაჩნდა რა იგი ოსმალეთის დამოუკიდებლობის შელახვად, უცვლელად სტოვებს ოსმალეთის მიერ ომის დროს აღებულ ვალებს, მოითხოვს ოსმალეთისაგან 15 მილიონი ოსმალ. ოქროს ლირის გადახდას უცხოელების ზარალის ანაზღაურების სახით. ანგორის მთავრობის მიერ სტამბოლის მთავრობის ყველა ხელშეკრულებათა გაუქმების წინააღმდეგ, პროექტი მოითხოვს ოსმალეთის და უცხოეთის ქვეშევრდომთა შორის 1918 წლამდე დადებულ ხელშეკრულებათა და ძველი კონცესიების აღდგენას. პროექტში რჩება ყველა ის დათმობანი, სრუტეების და ეროვნულ უმცირესობათა საკითხებში, რომელიც მიღწეული იქნა კონფერენციაზე რუსეთის მონაწილეობის წყალობით.

მოკავშირეთა პროექტი ოსმალეთისათვის მიუღებელია.

ოსმალეთის დელეგაცია კონფერენციის პლენუმში შეიტანს კონტრ-პროექტს, აღნიშნავს რა იმას, რომ ოსმალეთის დელეგაციას არ შეუძლია უარი სთქვას ოსმალეთის სრულ დამოუკიდებლობაზე.

უცხოეთი

ბრიტანეთის კაბინეტის სხდომა.

მოსკოვი. თებერვლის 1-ს. იანვრის 30-სათვის განზრახული იყო ბრიტანეთის კაბინეტის სხდომის მოწვევა. დღის წესრიგში იყო—ამერიკაში აღებულ სესხის შესახებ, რურის ოლქის ოკუპაცია და მოსულის საკითხი.

ბონარ ლოუ ამტკიცებდა, რომ ამერიკის პირობების მიღება გამოიწვევს გადასახადების გადიდებას. საშემოსავლო გადასახადი გაიზრდება 6 პენსით თვითეულ გირვ. სტერლინგზე, ამავე დროს ასეთი მდგომარეობა დიდი ხნით დარჩება ძალაში.

გაზ. „დეილი ხრონიკლი“ ამტკიცებს, რომ ფინანსიურ წრეების დიდი უმრავლესობა მაინც მხარს უჭერენ ამერიკის წინადადებათა მიღებას.

კაბინეტის უთანხმოება რურის საკითხში შეესაბამება კონსერვატორთა პარტიაში არსებულ უთანხმოებას. ამ პარტიის ერთი ფრთა მხარს უჭერს საფრანგეთისათვის დახმარების გაწევას, მაშინ როდესაც მეორე ფრთა მოითხოვს ჯარების ევაკუაციას, მაგრამ ისე, რომ არ ჩამოვარდეს განხეთქილება საფრანგეთთან.

ინგლისის მუშათა პარტიის მოთხოვნილება.

მოსკოვი. ინგლისის მუშათა პარტიის საპარლამენტო ფრაქციამ გამოიტანა რეზოლიუცია, რომელიც მოითხოვს პარლამენტის დაუყონებლივ მოწვევას.

ამერიკა და ხახალინი.

მოსკოვი. თებერვლის 1-ს. პრეზიდენტ გარდინგის ორგანო „ვაშინგტონ-ჰოსტი“ ხაზს უსვამს იმ დიდ მნიშვნელობას, რომელსაც ამერიკის დიპლომატიურ წრეებში აკუთვნებენ ჩრდილოეთ სახალინის კონცესიებს, ფიქრობენ, რომ კონცესია ხელშეუწყობს ჯერ სავაჭრო და შემდეგ დიპლომატიურ ურთიერთობის დამყარებას რუსეთსა და შეერთებულ შტატებს შორის.

ინგლისის მუშათა პარტიის მოთხოვნილება.

მოსკოვი. 1 თებ. ევროპაში შექმნილი სერიოზულ ვითარების გამო, იაკდონალდემ გადასცა ბონარ ლოუს რეზოლიუცია და მიუთითა დაკავებულ ოლქებში შექმნილ გამწვავებულ მდგომარეობაზე, ჰკიჭრობენ რეზოლიუციის შესახებ მსჯელობა ეკრნებათ ლონდონის კაბინეტში.

მცირე ანტანტის პრემიერთა შეხვედრა:

მოსკოვი. 1 თებ. ახლო მომავალში ბუქარესტში მოქმედებათა საერთო ხაზის გამოსამუშავებლად ერთად შეიყრებიან მცირე ანტანტის პრემიერები.

თავდასხმა ინგლისის მეფეზე.

მოსკოვი. 1 თებ. ლონდონში სადგურ სენ-პანკრაზე, ხალხში გარეულმა დასახიჩრებულმა ჯარისკაცმა განდრინგამიდან დაბრუნებული ინგლისის მეფისთვის ყავარჯნის დარტყმა სცადა. თავზე დამცემი პოლიციელებმა შეიპყრეს.

გერმანიის კომპარტიის ლეიპციგის ყრილობაზე.

მოსკოვი. 1 თებ. გერმანიის კომპარტიის ლეიპციგის ყრილობაზე რეინ-ვესტფალიის დელეგატებმა თავის პასუხში მემარცხენე ოპოზიციის მიმართ, რომელიც უკიჟინებდა პარტიის ხელმძღვანელებს, რურის საკითხში სისუსტეს და პასიურობას, პროტესტი განაცხადა მათ მიერ რურის საკითხის ხელოვნურად გართულების და პარტიულ გარდაქმნის გამო. ვიდრე პარტიას საკმაო მასსა არა ჰყავს, ყოველ წინდაუხედავათ გამოსვლას შეუძლია რურის მუშები ნაციონალისტურ გზაზე დააყენოს.

საქსონიის ლანდტაგში.

მოსკოვი. 1 თებ. საქსონიის ლანდტაგში კომუნისტ ვეტხერის წინადადებით გამოცხადებული უნდობლობა პრემიერებისადმი, რომელიც ამას წინათ ლანდტაგში გამოვიდა საპროგრამო სიტყვით კომუნისტების წინააღმდეგ.

ვეტხერმა გამოაშკარავა საქსონიის მთავრობის კულისებს იქით დადებული ხელშეკრულებანი და დაჟინებით მოითხოვდა ახალი მთავრობის შედგენას ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების მონაწილეობით.

ჩინეთი და რუსეთი

მოსკოვი. 1 თებ. სუნ-იატ-სენთან საუბრის დროს ამხ. იოფემ აღნიშნა, რომ ჩინეთისათვის არ წარმოადგენს რთულ ამოცანას მისი გაერთიანება და სრული დამოუკიდებლობის მიღწევა ჩინეთს შეუძლია ამ შემთხვევაში იქონიოს რუსეთის დახმარების იმედი. საბჭოთა მთავრობა მზად არის დაიწყოს ჩინეთთან მოლაპარაკება ყველა იმ გაუქმებულ ვალებზე, რომლებიც აღებული იყო მეფის მთავრობის მიერ. იოფემ ხაზგასმით აღნიშნა რომ რუსეთი არ ატარებს მონგოლეთში იმპერიალისტურ მიზნებს და მიზნათ არა აქვს მისი ანექსია.

რუსეთი

ნიუბოლდი რუსეთში.

მოსკოვი. 1 თებერვალი. მოსკოვში მოვიდა „ინგლისელ კომუნისტების ლიდერი, კომინტერნის აღმასკომის პრეზიდიუმის წევრი, პირველი და ჯერ ხანობით ერთადერთი კომუნისტური პარტიის წარმომადგენელი ინგლისის პარლამენტში ნიუბოლდი.

რუს. ტელ. სააგენტოს თანამშრომელთან საუბრის დროს ნიუბოლდმა განაცხადა: „ინგლისის მუშების ფართო მასებში დაიწყო გამოფხიზლება. ინგლისის მუშათა მოძრაობა ფართოვდებოდ ნელათ მთელ რიგ ადგილობრივ პირობების გამო, მაგრამ როცა ინგლისის პროლეტარიატი ადგება, ის იქნება დაუძლეველი სტიქია.

პოლიტიკურ ემიგრანტების დამხმარე საზოგადოება.

მოსკოვი. 1 თებერვალი. პოლიტიკურ ემიგრანტების დამხმარე საზოგადოება მთელ ტერიტორიაზე საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირისა, თავის მოწოდებაში მშრომელთა მიმართ აღნიშნავს, რომ საბჭოთა რუსეთი, რომელმაც გადააგდო კაპიტალის უღელი, წარმოადგენს ერთად-ერთ ადგილს და თავშესაფარს ჩვენი უცხოელ ამხანაგებისათვის, რომლებიც იძულებულნი არიან გადასახლდნენ კაპიტალისტურ მთავრობების მიერ დევნის გამო. რუსეთში ჩამოსვლის დროს, ისინი საჭიროებენ დახმარებას, რომელიც განხორციელებული იქნება მხოლოდ მშრომელთა მასის თანაგრძნობით. საზოგადოება მოუწოდებს პარტიულ, კოოპერატიულ, პროფესიონალურ და საბჭოთა ორგანიზაციებს აიღონ თავის ხელში ამხანაგების დახმარების ორგანიზაციის ინიციატივა, რადგანაც ამხანაგები იძულებულნი არიან თავისი „დემოკრატიულ“ სამშობლოს დევნით თავშესაფარი ეძებონ საბჭოთა რუსეთში.

ახალი ამბები

— **შალვა დადიანის იუბილეს აღსანიშნავათ.** ქალაქის აღმასკომმა გადასდო 50 მილიონი მანეთი.

— **ავჭალის წყალსადენზე მომუშავეთა შვილების დახმარება.** თანახმად კომუნალური განყოფილების მომართვისა, ავჭალის წყალსადენის მუშათა მო-

განათლების საქმე საქართველოში

(განათლების სახკომის ამხ. დ. კანდელაკის მოხსენებიდან *)

პირველი რაც ხოციალური აღზრდის მთავარმა მმართველობამ გააკეთა, იყო მთელ საქართველოს ტერიტორიაზე ხაყოველთაო და უფასო სწავლის შემოღება ორივე სქესისათვის.

სოციალური აღზრდის მთავარ სამმართველოს ძირითად ამოცანას შეადგენს:

1. ყველა იმ სამუშაოს აღრიცხვა და შესწავლა, რაც ადგილობრივ და ცენტრში იქნა გაწეული მცირე წლოვანთა აღზრდისა და უფლებრივი დაცვის საქმეში;

2. პრაქტიკულად შემუშავება აღზრდის საქმის ყველა საკითხისა.

3. მოწყობა საცდელ-საჩვენებელ დაწესებულების, როგორც ლაბორატორიებისა, აღზრდის საკითხების შესამუშავებლად.

4. საერთო ხელმძღვანელობა ყველა აღნიშნულ მუშაობაში (საინსტრუქტორო და საინსპექტორო საქმე) და დახმარება ყოველგვარ იდეური და მატერიალური საშუალებით საქმის საუკეთესოდ დასაყენებლად.

მთელი ეს სამუშაო სოციალური აღზრდის მთავარ მმართველობის მიერ შესრულებულ იქმნა შემდეგი მთავარი განყოფილებების შემწეობით:

1) სასკოლო.

2) სკოლის ასაკამდე აღზრდის.

3) მცირე წლოვანთა უფლებრივი დაცვის და ბავშთა უპატრონობასთან ბრძოლის.

4) საინსტრუქტორო და ორი სექციის: ა) სალიტერატურო-სამხატვრო და ბ) საპედაგოგიო.

სასკოლო განყოფილება.

სასკოლო განყოფილებამ შეასრულა შემდეგი ხასიათის სამუშაოები; გამოჰყო გიმნაზიას 4 პირველი კლასი. შეაერთა ისინი ყოფილ უმაღლეს და დაბალ დაწყებით სასწავლებლებთან და შეჰქმნა ერთიანი შრომის სკოლა რვა წლის კურსით (პირველი წელიწადი წარმოადგენს საბავშო ბაღს 6 და 7 წლის ბავშვებისათვის). ახლად შექმნილი ერთიანი შრომის სკოლისათვის განსაკუთრებული კომისიების მიერ შემუშავებულ იქმნა სანიმუშო, დროებითი პროგრამები.

ხსენებული პროგრამები იდეალურად ვერ ჩაითვლება. ამიტომ ამ ჟამად საცდელ-საჩვენებელ სკოლებში ინტენსიური მუშაობაა სოციალური და კომუნისტური აღზრდის საკითხების შესამუშავებლად. საცდელ-საჩვენებელ სკოლებში სწარმოებს ორგვარი მუშაობა-ექსპერიმენტალური და საჩვენებელი. პირველი სამუშაო პრაქტიკული და თეორეტიული კვლევა-ძიებისა და სხვა; სხვა ცდების მეოხებით არკვევს ცალკე საკითხებს პედაგოგიურ სფეროში. ხოლო მეორე სამუშაო, რომლის დაწესებულებათა კარებიც ღიაა განათლების ყველა მუშაკისათვის საცდილობს ნათლად აჩვენოს ყველას ამ გამოცდილებისა და კვლევა-ძიების შედეგი. საცდელ-საჩვენებელ დაწესებულებათა მუშაობა ეგრედ წოდებულ საკომპლექსო მეთოდის (საგნების გაერთიანება ერთი მანწავლებლის ხელმძღვანელობით) გამოყენებაში დიდი ნაყოფი გამოიღო. ეს მეთოდი მიღებულია პირველ ოთხ ჯგუფში. **სამწუხაროდ, პედაგოგიური ჟურნალის უქონლობის გამო, განათლების მომუშავეს მახსოვს ვერ მიგვიწვდენია ყველა ის შედეგი, რაც მიღებულ იქმნა საცდელი და მეთოდიური მუშაობის დროს აღნიშნულ დაწესებულებებში.** ხოლო რესპუბლიკის შრომის სკოლებში გატარება ყველა იმისა, რაც აღნიშნულ დაწესებულებებმა მოგვცეს შეუძლებელია, რადგან არა გვყვანან საკმაო მომზადებულნი ხელმძღვანელნი, ობიექტიური პირობები ხელს არ წყობენ ამას (სკოლები არ არის მომარაგებული საჭირო მასალითა და ხელსაწყოთი) და მესამე—საჭიროა ხანგრძლივი ყოფნა ბავშვებისა სკოლაში (ოჯახის გავლენისა იზოლიაციისათვის), ხოლო ამისათვის აუცილებელია მოწყობა თუნდა მარტო სამხრეთისა რაც ჩვენ საცდელ-საჩვენებელ დაწესებულებებშიაც კი ვერ მოვაგვარეთ. მაგრამ მაინც სკოლის ცხოვრებასა და მუშაობაში შეტანილი იქმნა ძირითადი ცვლილებანი—**ჩვენი სკოლა აუცილებლად მთლიანია და** საგნების სწავლებას საფუძვლად უდევს შრომითი პრინციპი. ბევრს სკოლასთან მოწყობილია სახელოსნოები.

სასკოლო განყოფილებამ განახორციელა პროფესიონალური სკოლების რეორგანიზაციაც, იგინი წინად სახელოსნოებს უფრო წარმოადგენდნენ, ვიდრე სკოლებს. ნაწილი ამ სკოლებისა (3 სკოლა), სადაც მოსწავლენი 15 წლისაზე უფროსნი არიან, გადაეცა მუშათა ფაკულტეტის სექტორს, ხოლოდ დანარჩენნი (5 სკოლა) გადაკეთებულ იქნენ ერთიანი პროფესიონალური შრომის სკოლებად, სადაც მიღებულია საზოგადო განათლების საგნები შრომის სკოლის პროგრამის თანახმად. ამ სკოლებში შედიან შრომის სკოლის (სწავლების მეხუთე წლიდან) ის მოწაფენი, რომელნიც სასკოლო ასაკს გადასცდენ და რამდენადმე ჩამორჩენილნი არიან.

სასკოლო განყოფილებამ ყურადღება მიაქცია ბავშვებთან მუშაობას სკოლის გარეშეც, რისთვისაც მოაწყო სკოლა-კლუბი, ბიბლიოთეკა-კოლექტორი, რომელიც შემდეგში (თუ სახსარი გვექნება) პროვინციასაც გაუწევს სამსახურს. **უნდა გამოვტყდეთ, რომ პროვინციაში არ ხწარმოებს არავითარი მუშაობა სკოლის გარეშე და მიზეზი ისაა, რომ არ გვაქვს ფული და არ გვყვანან მომზადებული ხელმძღვანელნი** სკოლის გარეშე მუშაობას კი სოციალური აღზრდის საქმეში უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. სკოლის განყოფილებასთან არსებობს ფიზიკური აღზრდის ქ) განყოფილება, რომელიც რესპუბლიკის მასშტაბში ხელმძღვანელობს ახალგაზრდობის ფიზიკური აღზრდის საქმეს.

სასკოლო განყოფილებას მთელ რესპუბლიკაში აბარია: 1556 **შრომის სკოლა,** 5 პროფესიონალური სკოლა, 3 საცდელ-საჩვენებელი სკოლა, 1 სკოლა—კლუბი, საბავშვო ბიბლიოთეკა-კოლექტორი და პედაგოგიური ინსტიტუტი. საბჭოთა ხელისუფლებამდე საქართველოში იყო 1618 დაბალი და მაღალი სკოლა. გამოდის, თითქოს აბსოლიუტურად სკოლების რიცხვმა იკლო, მაგრამ ნამდვილად ეს მართალი არ არის: იმატა განყოფილებათა რაოდენობამ და მოსწავლე—მასწავლებელთა რიცხვმა. რადგან ჯერ ერთი—შრომის სკოლის (რომელიც, მცირე გამონაკლისით, რვა განყოფილებას შეიცავს) დაარსებით გაერთიანდნენ წინანდელი დაბალი და მაღალი დაწყებითი სასწავლებლები და მეორე—საბჭოთა ხელისუფლებამდე არსებულ 1618 სკოლის რიცხვში შედიოდა აჭარისტინისა, აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთში არსებული სკოლები, ეხლანდელ რიცხვში კი (1556) იქაური სკოლები არ შედიან.

სკოლის ჰასაკამდე აღზრდის განყოფილება. ამ განყოფილებას განსაკუთრებულ და მეტად მძიმე პირობებში მოუხდა მუშაობა, რადგან არ იყვნენ მომზადებული მომუშავენი და არ არსებობდა შესაფერი დაწესებულებები, საჭარო იყო ყველაფრის თავიდან დაწყება, ყველაფრის ხელახლად მოგვარება, ამასთან მეტად მცირე თანხით და საშუალებით. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მაინც საკმაოდ ბევრი რამ გაკეთდა.

მთელს რესპუბლიკაში ამ ჟამად არსებობს 34 საბავშვო ბაღი. (ამ რიცხვში არ შედიან სკოლებთან არსებული საბავშვო ბაღები.) 18 საბავშვო სახლი. ორი კერა 2 მუდმივი საბავშო კოლონია კოჯორში. ამას გარდა ზაფხულობით მოქმედებდენ საბავშვო კოლონიები მუშათა ბავშვებისათვის და საბავშვო მოედნები, რომელნიც თავს უყრიან 830 ბავშვს.

პირველ ხანებში სკოლის ასაკამდე აღზრდის განყოფილების მუშაობას მხოლოდ ორგანიზაციული ხასიათი ჰქონდა ეხლა კი მთელი ყურადღება მიქცეულია დაწესებულებათა მოწყობაზე და პედაგოგიურ საქმის დაყენებაზე. ამისათვის დაარსდა 3 საცდელ-საჩვენებელი საბავშვო სახლი, რომელნიც უზრუნველ ყოფილნი არიან როგორც მატერიალურად ისე საუკეთესო პედაგოგიური ძალებით. კვირაში ერთხელ იმართება თათბირი ტფილისში არსებულ დაწესებულებათა მომუშავეებისა ამა თუ იმ პედაგოგიურ საკითხის განსახილველად და სხვ.

(გაგრძელება იქნება)

ნერილი მოსკოვიდან

რესპუბლიკათა კავშირის საბჭოების პირველი ყრილობა

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან *)

საბჭოთა რუსეთის მე-7-ე ყრილობის დამთავრების შემდეგ მოსკოვის დიდ თეატრში გაიხსნა საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირის საბჭოების პირველი ყრილობა. მე-10-ე ყრილობას, როგორც საპატიო სტუმრები, დაესწრენ უკრაინის, ბელორუსეთის და ამიერ-კავკასიის ფედერაციის დელეგატები. მე-10-ე ყრილობამ საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირის შექმნის შესახებ მოისმინა დასაბუთებული მოხსენება ამ. სტალინისა, რომელმაც წინდაწინვე ? ანმარტა ასეთი კავშირის შექმნის დიდი რევოლიუციონური და პოლიტიკური ღირებულება. ასახა ის მთავარი კონსტრუქცია, რომლის მიხედვითაც უნდა მოწყობილიყო რესპუბლიკათა კავშირი, თავის მხრივ მოკავშირე რესპუბლიკებმა უკრაინისა, ბ ელორუსეთისა და ამიერ-კავკასიის ? კედერაციის თავიანთ ყრილობებზე გამოიტანეს შესაფერისი დადგენილებ ანი კავშირის შეჰქმნის შესახებ და თა ? ?ციანთი დელეგატების გარკვეული ? ?ნდატებიც აღჭურვეს.

მ ?-10-ე ყრილობის გათავება და იქ გა ?ოთქმული აღფრთოვანება ამტკიცებ ? ?ა, რომ საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირი დიდ ენტუზიაზმს იწვევდა მთელ საბჭოთა რესპუბლიკების მშრომელ მასებში, როგორც ვიცით, ფაქტიურად ასეთი კავშირი უკვე არსებობდა აღნიშნულ რესპუბლიკათა შორის; სამხედრო საკითხებში, დიპლომატიურ-პოლიტიკურს ურთიერთობაში გარეშე, კაპიტალისტურს სახელმწიფოებთან, ეკონომიურ ფრონტზე როგორც შიგნით, ისე საგარეო დამოკიდებულებაში ეს რესპუბლიკები გაერთიანებულის ფრონტი გამოდიოდნენ. მაგრამ ყოველივე ამან არ ?ქონდა გარკვეული იურიდიული სა-

*) ეს წერილი გამოგზავნილი იყო მოსკოვიდან ჩვენი გაზეთის კორესპონდენტისაგან, დაგვიანებით მივიღეთ.

წაფე—შვილებისათვის რკინისგზის ბილეთების შეძენის შესახებ, ქალაქის აღმასკომის მიერ მიღებული იქნა, რკინისგზის ბილეთების ფასის 50 პროც., ოცდაცხრა მოსწავლე ბავშთათვის, რომელიც ავჭალიდან ტფილისის სასწავლებლებში დადიან, წინადადება მიეცა წყალ-სადენის სამმართველოს აღნიშნული მიზნისათვის გადასდოსო საჭირო თანხა, 261 მანეთი (ოქროთი),

— **ცენტრალური საარჩევნო კომიხიის** საჭიროებებისათვის აღმასკომის მიერ მიეცა 200 მილიონი მანეთი.

— **ხავაპრო-სამრეწველო დაწესებულებათა** რეგისტრაციის ვადა გაგრძელებულია ამა წლის 5 თებერვლამდე.

— **საქართველოს რაბისში.** ამ დღეებში გაიხსნება სრულიად საქართველოს ხელოვნების მუშაკთა პროფ-კავშირის მესამე ყრილობა.

— **კოტირიუალურ კომიხიის კურსი სახელმწიფო ბანკში.** 28 იანვარს ლირა—540 ათასი. ოქროს თუმნიანი—5.000000 მან.

— **ჩემოში.** ჩემოს საზოგადოებამ მიიღო მფარველობა (შეფობა) ქართული დივიზიის შტაბისა და ცალკე საკავშირო გუნდზე.

— **საინვალიდო წლოვანება.** კოლეგიის დადგენილებით ინვალიდების წლოვანება განისაზღვრება, როგორც შრომის ბირჟისა, ისე სახელმწიფო დახმარებისათვის—მამაკაცთათვის 55 წლით და დედაკაცთათვის 45 წლით. შრომის ბირჟის კომიტეტს მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში ეძლევა უფლება, პროფკავშირების შუამდგომლობით აღნიშნულ წელზე მეტი ინვალიდების რეგისტრაციისა.

— **ქურდის დაჭერა.** კახეთის სამგზავრო მატარებელზე მ—ქე შავგულიძეს მოჰპარეს ხურჯინი, სხვა და სხვა საჭირო ნივთებით. სისხლის სამართლის აგენტების მიერ დაჭერილ იქნა 1-ლი ქართული ლეგიონის დეზერტირი ვინმე საიქოძე, მოპარული საგნები გადაეცა კუთვნილებისამებრ. ქურდი გადაეცა სასამართლოს.

— **მევენახეობის და მელვინეობის პრაქტ. სკოლა.** კოოპერატიული საზოგადოება „კავშირთა კავშირი“ მუკუზანის მიდამოებში თავისი ხარჯით ხსნის მევენახეობის პრაქტიკულ სკოლას. სკოლის მიზანია ვენახის მცოდნე მუშაკთა და ამერიკულ ვაზის მყნელ ხელოსანთა მომზადება. მიწად-მოქმედების განყოფილებამ შრომდგომლობა აღძრა მიწ. სახ.

ხე და მეტად არევ-დარეულ მდგომარეობაში იყო. დადგა მომენტი ჩვეი დამოკიდებულების გარკვეულ ფორმებში ჩამოყალიბებისა და ერთი მთლიანი კავშირის შეჰქმნის შესახებ, 1922 წლის დეკემბრის 30—ამ მხრივ ისტორიულ დღეთ შეიქმნა და ამ დღეს ჩამოყალიბდა რესპუბლიკათა კავშირი, რაც დადასტურება იყო ყველა საბჭოთა ქვეყნების მშრომელი მასების სურვილისა და ნებისყოფის. ამ დღის ისტორიული მნიშვნელობა აღნიშნული იქნა თვით კავშირის პირველი ყრილობის მიერ, როდესაც მან მიიღო ამხ. მიხა ცხაკაიას მიერ შემოტანილი ყრილობის პრეზიდიუმის წინადადება, რომ ს. ს. რესპუბლიკების კავშირის ცენტრალურ აღმასკომის დავალებოდა ეს დღე აღენიშნა, როგორც სადღესასწაულო დღე საერთაშორისო პროლეტარიატისათვის.

როგორც წინასწარ ვიცოდით, კავშირა უნდა შეკრულიყო ოთხ საბჭოთა რესპუბლიკების შორის, საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირში შედის: რუსეთის საბჭოთა ფედერატიული სოციალისტური რესპუბლიკა (საბჭოთა რუსეთი) მთელი შემადგენელი ავტონომიური ერთეულებით, როგორც ერთი მოკავშირე ერთეული უკრაინის სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკა, ბელორუსეთის და ამიერ-კავკასიის ფედერატიული რესპუბლიკა, როგორც ერთი მოკავშირე ერთეული.

ზედმეტი არ იქნება აქ მოვიყვანოთ სტატისტიკური ცნობები აღნიშნულ რესპუბლიკების მოსახლეობისა და ტერიტორიის მდგომარეობის შესახებ. ამ ბოლო ხანებში მეტად საინტერესო სტატისტიკური ცნობები გამოქვეყნდა ოფიციალურად საბჭოთა რესპუბლიკების ტერიტორიალურ გადამიჯვნისა და მცხოვრებთა რაოდენობის შესახებ. ჩვენ ვეცდებით აქ მხოლოდ ზოგადი ცნობები მივაწოდოთ მკითხველს.

ქვემო მოყვანილი ცხრილი ნათელს გახდის მოკავშირე რესპუბლიკების მცხოვრებთა და ტერიტორიის რაოდენობას. საბჭოთა რუსეთი თავისი მხრით წარმოადგენს საბჭოთა ავტონომიურ

კომისარების წინაშე, რათა მუკეზანის მამულში მიეცეს თავისუფალი შენობა სკოლისათვის.

ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲨᲘ

— შაბათს, იანვრის 3, ნაშუადღევის 2 საათზე, „ტრუბინის“ რედაქციაში დანიშნულია სარედაქციო კოლეგიის სხდომა.

— კვირას, იანვრის 4, დილის 11 საათზე „ტრიბუნის“ რედაქციაში შესდგება მთავარ კომიტეტის სხდომა.

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ, ᲒᲚᲔᲮᲗᲐ ᲓᲐ ᲬᲘᲗᲔᲚ ᲐᲠᲛᲘᲔᲚᲗᲐ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲡᲐᲒᲭᲝ

იანვრის 30-ს, საღამოს 7 საათზედ, სახელ. ოპერის თეატრში შესდგა, ქ. ტფილისის და მისი მაზრის მუშათა გლეხთა და წითელ არმიელთა დეპუტატების საბჭოს პლენუმის საზეიმო სხდომა, რომელიც გახსნა ამხ. ივანოვ-კავკასკიმ საარჩევნო ცენტრალ კომისიის სახელით.

შემდეგ მოკლე სიტყვით მიესალმა პლენუმს საქართ. ც. ა. კ—ის თავმჯდომარე ამხ. მიხა ცხაკაია, რომლის გამოსვლას კრება ოვაციებით შეხვდა.

კრებას მიესალმა აგრეთვე მოსკოვის საბჭოს წარმომადგენელი, მუსლიმან ქალთა წარმომადგენელი და სხვები. იყო წერილობითი მისალმებანიც: მელითონელთა კავშირიდან და ტრამვაელებისაგან.

მუშათა ცხოვრება

მეტყავეთა კავშირში. მეტყავეთა კავშირის კულტ. განყოფილების წარმომადგენლებმა 29 იანვრის სხდომაზე დაადგინეს: ვინაიდან კავშირის მუშების კულტურული განვითარება მაღლა ვერა სდგას და საჭიროა ამ მასების შორის მეტი გათვითცნობიერების შეტანა—გამოწერილ იქნას ყველა გაზეთები და საჭირო წიგნები, მოეწყოს ლექციები, კოლეგიას მიენდოს ამის შესახებ შეიმუშაოს შესაფერისი თემები, რომელიც საინტერესო იქნება მუშათა კლასისთვის. ამას გარდა კულტურული განყოფილება ყურადღებას აქცევს მუშების თეატრში სიარულს და ამისთვის განაწილებულ იქნება კავშირის წევრთა შორის ბილეთები, რომლისთვისაც უნდა გადაიხადონ ათასი მანეთი. კოლეგიასვე დაევალა აწარმოოს მოლაპარაკება ნარიმანოვის კლუბის ადმინისტრაციასთან, რათა კავშირს დაეთმოს კლუბის დარბაზი საღამოების და წარმოდგენების გასამართავად.

ფეიქართა კავშირში. ფეიქართა კავშირმა თავის უკანასკნელ სხდომაზე დაადგინა: მოისმინა რა მოხსენება ამხ. მაჩაბელიძის, შინა-მრეწველობის განყოფილების გამგისა, მიწად მოქმ. კომ. არსებულ შინა მრეწველობის განყოფილების ქარხნის მდგომარეობის შესახებ, ფეიქართა კავშ. პრეზიდიუმს გამოაქვს შემდეგი დადგენილებანი: ა) წინადადება მიეცეს შინა მრეწველობის განყოფილების ქარხნის გამგეს სამი დღის განმავლობაში მოიწვიოს კომისია ქარხნის რემონტის საკითხის გადასაწყვეტად, ბ) წინასწარ აღებულ იქნეს ამ საქმისთვის შესაფერისი თანხა, და გ) შემდეგ სხდომისთვის წარმოდგენილ იქნეს მოხსენება ქარხნის რემონტის სამუშაოს გეგმისა. ამას გარდა პრეზიდიუმმა საჭიროდ სცნო შეაერთოს საფეიქრო დაწესებულებები ერთ ფეიქართა ტრესტში, რომელიც დაარსებული იქნება სახალხო სამეურნეო უმაღლეს საბჭოსთან, რომლის ფუნქციებში შევა გაერთიანება ყველა იმ საფეიქრო დაწესებულების, რომელნიც კი არსებობენ საქართველოში.

ᲪᲣᲓᲘ ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲘ

17 იანვარს, სტუდენტთა სასადილოში, ლოტოს თამაშის დროს ადგილი ქონდა შემდეგ შემთხვევას: თხუთმეტი ახალგაზდა აურ-ზაურით შემოიჭრა თამაშის დროს, ეხეთქებოდენ მაგიდებს და ილანძღებოდენ უშვერი სიტყვებით. ხალხი დაფრთხა განსაკუთრებით ქალები.

საქმეში მილიცია ჩაერია, დაატუსაღა თხუთმეტიდე აურ-ზაურის მომწყობნი; რვა იმათგანმა მოახერხა გზიდანვე გაპარვა, შვიდი კი კომისარიატშია. ესენი აღმოჩნდენ მეოთხე რაიონის „კომსომოლის“ წევრები. აი მათი გვარები: ტერტერიანი კარაპეტ ტიგრანის ძე, პეტროსიანი არტავას აკოფის ძე, ბაიზარიანი არტუში არტემას ძე, პეტროსიანი სურენ აკოფას ძე, ასლანიანცი არტაშეს მიკირტუმის ძე, გრიგორიანი პოლოს ოლანესის ძე, ალექსანიანი ტაჩატი პეტროსის ძე. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ტფილისის ლოტოებს ერთ დღეს ყველას, რომ დახურავდეს მთავრობა სასურველად ჩაითვლება, მაგრამ, სანამ ლოტოები დამშეულთა კომიტეტის განკარგულებაშია და ამ დაწესებულებათა მოქმედება მთავრობის ნებართვით არის, ასეთი სახით შეჭრა შიგ ყოვლად დაუშვებელია.

საჭიროა ამ გარემოებას ყურადღება მიაქციონ სათანადო ორგანოებმა.

დამსწრე

ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲓᲐᲜ

ღვინის გაკეთება ჭაჭიდან.

ჭაჭა შეიცავს 80 პროც. ღვინოს, რომელიც არ შეუძლიან სავსებით გამოწუროს საქაჩავმა და მით უმეტეს ფეხით მწურავმა.

ამიტომ საჭიროა ცოდნა, როგორ გამოვწუროთ ჭაჭიდან ამოდენა ღვინო, რომ ზარალში არ ვიყვნეთ ვენახის პატრონები და მუდამ არ ვჩიოდეთ, რომ არა ღირს ვენახის შენახვა, ხარჯისა და წვალების მეტს არას გვაძლევსო და ბევრი პატრონი, მართლაც გულს იცრუებს ვენახზე და შესაფერ ყურადღებას აღარ აქცევს თავის ვენახს, რომელიც ნელნელა და თანდათან ისე ფუჭდება და ოხრდება, რომ უდროოდ ძირფესვიანად ვარდება. მართალია, ჩვენშიაც იციან ჭაჭიდამ ღვინის კეთება. მაგრამ უმჯობესი იქნებოდა სულაც არ გვცოდნოდა, მაშინ, იქნება, სხვაგვარად ვცდილიყავით და სხვაგვარად მოგვეხმარა ჭაჭა.

შამანი შეიცავს სულ მცირე რაოდენობას სპირტისას და ამიტომ დიდხანს ვერ ინახება და გინდა თუ არ გინდა, უნდა მალე დალიო ან უფასოდ მისცეს სხვას, რომ არ გაფუჭდეს და გადასალვრელი არ გაგიხდეს...

სულ სხვანაირია ის წესი, რომელსაც მისდევენ საფრანგეთის მევენახეები და ამიტომ საჭიროდ ვრაცხ გაუზიარო იგი ჩვენს მევენახეებსაც.

გაათავოთ წურვა თუ არა, გამოწურეთ ჭაჭა ჯერ საქაჩავში, მერე აურიეთ და გადიტანეთ კვლავ საწნახელში, მოასხით თანაბრათ ყოველ მეოთხედ საათში (ე. ი. 15 წამში) ოითო სარწყული წყალი ცხრილიანი თავით და განაგრძეთ ფეხებით წურვა შეუყენებლად დღე და ღამ ვიდრე სამ დღეღამემდე. შეჩერება არ უნდა, რადგანაც ეს ხელს შეუწყობს ღვინის დაძმარებას. წურვაში თან სინჯეთ ღვინის სიმაგრე, ვიდრე ერთ გრადუსამდე და თვითეული სიმაგრის ღვინო დააყენეთ ცალკე. დაწურვის ბოლოს შეიძლება წყლის მაგივრად მოასხუროთ ხოლმე ბოლოს მიღებული ღვინო და სულ ბოლოს კი ისევ წყალი უნდა დაასხათ თანაბრათ, როგორც და რამდენიც ზემოთა ვსთქვეთ და მეტი წყალ[illegible] უნდა დაასხათ და არ[illegible] ერობაშია მიქცევლოთ, რა[illegible] ღვინოს ასუსტებს. სპირტის რაოდენობას გებულობენ სულ ადვილად სპირტსაზომით, სადამდინაც აიწევს ღვინოში ჩაშვებული იქნება მისი სიმაგრეც აღნიშნული.

ასე და ამ გვარად მიიღებთ შინ საბმარად და მუშებისათვის კარგს და ბლომად ღვინოს. ღვინო გამოდის რვა გრადუსიანი (8 გრ.). თუ გენებებათ ამ ღვინიდან გამოჰხდით არაყს და მიიღებთ გაცილებით უფრო მეტს და უკეთეს არაყს, ვიდრე „პირდაპირ“ ჭაჭიდან რომ გამოხადოთ. სოლო, დარჩომილ ჭაჭას შეინახავთ ქვევრებში, კეც-კეცად მოყრილ მარილით და აკმევთ საქონელს—ცხვრებს, ხარებს, კამეჩებს, ღორებს. თითო თაე ცხვარს შეიძლება მისცეთ დღეში ხუთ გირვანქამდე ამ ჭაჭისა და სხვილ საქონელს ერთი-ორად, ღვინის დიდს ხანს შესანახად კი გაუფუჭებლად იხმარეთ აბრასტოლი ან ჭურჭლის შებოლება გოგირდით, მაგრამ ამის შესახებ შემდეგ იყოს...

ივანე რიხტომაშვილი.

რაჭველი სტუდენტოგა

სხვა პროვინციებს არ ჩამოუვარდება რაჭა სტუდენტების სიმრავლით, რომელთა უმრავლესობაც დღეს ტფილისში არიან ჩამოსულნი სწავლის გასაგრძელებლად.

როგორც ყველას, ისეე მათაც დიდი დაბრკოლებები ხვდებათ წინ. ეს დაბრკოლებები გადაულახავი რჩება. გადაულახავი იმიტომ, რომ რაჭა ჩამორჩენილი კუთხეა, მივარდნილი და მიმოსვლა ვერ არის სათანადო...

სხვა პროვინციის სტუდენტებს შეძლების და გვარად მოაქვთ სურსათი.

რაჭა კი დამშეული მხარეა. ესეც არ იყოს, შეუძლებელი ხდება იქედან რაიმე სურსათის ჩამოტანა. ფულის გზავნა კი სისტემატიურად არ შეუძლია რაჭველ გლეხს შვილისათვის... მაშ რაღა დარჩენია რაჭველ სტუდენტობის? ისევე საბსახური.

პირველ რიგში საბსახური, თავის დაკმაყოფილება მატერიალურად და შემდეგ კი სწავლა. რასაკვირველია, ესეთ

რესპუბლიკების ფედერაციას. ამ ფედერაციაში, ისე როგორც ამიერ-კავკასიის ფედერაციაში, რამოდენიმე ერთეული შედის, ცხრილში მოყვანილი ცნობები არკვევს საბჭოთა რუსეთის ფედერაციის ცალკე შემადგენელ ერთეულების რაოდენობასაც. ცნობები უკანასკნელი აღწერის მიხედვით არის შედგენილი.

	მაზრების რაოდენ.	ტერიტორიის რაოდენობა კვ. ვერსით.	მცხოვრებთა რაოდენობა.
საბჭოთა რუსეთის ფედერაცია:			
ა) 42 ევროპის გუბერნია.	344	2,709,516	60.163,900
ბ) ცალკე რესპუბლიკები დ ავტონ. ოლქები:			
1. ბაშკირეთის რესპუბლიკა	12	90,945	1,268,132
2. ვოტსკის ოლქი	5	25,430	686,049
3. ზირიანის ოლქი	3	240,884	186,878
4. კალშიგის ოლქი	9	86,943	126,256
5. ქარელის შრომის კომუნა	3	65,000	46,392
6. მარიის ოლქი	3	13,581	300,069
7. თათრების რესპუბლიკა	13	58,415	2,852,135
8. ჩუვაშის ოლქი	3	15,111	758,161
9. ყირიმის ს. ს. რესპუბლიკა	7	33,881	761,600
10. ჩრდილოეთ კავკასია და დონი	35	260,439	6,850,846
11. დაღესტნის ს. ს. რ.	10	30,902	798,181
12. ციმბირი	51	9,473,437	9,257,825
13. კირგიზის ს. ს. რ.	34	1,898,198	5,058,553
14. ოურქესტანის ს. ს! რ.	27	1.299,168	7,201,551
15. შორეულ აღმოსავლეთის რესპუბლიკა (გაერთიანებულია რუსეთთან)	23	1,468,652	1,811,725
სულ საბჭოთა რუსეთი	—	17,870.496	98,232,253

	მაზრების რაოდენობა	ტერიტორიის რაოდენობა კვ. ვერსით.	მცხოვრებთა რაოდენობა
II. უკრაინის ს. ს. რესპუბლიკათა (12 გუბერნია)	103	392,645	26.001,802
III. ბელორუსეთის ს. ს. რესპუბლიკა	6	52,398	1,634,223
IV. ამიერ-კავკასიის სოც. ს. რესპუბლიკების ფედერაცია:			
1) აზერბეიჯანის ს. ს. რესპუბლიკა	16	76,447	2,096,973
2) სომხეთის ს. ს. რესპუბლიკა	9	34,288	1,214,391
3) საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკა	17	57,967	2,372,403
სულ ამიერ-კავკასიის ფედერაციაში.	42	168,702	5.683,767
სულ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირში.	733	(18,384,247)	131,546,045 *)

ამ მშრალი სტატისტიკურ ცნობებიდანაც მკითხველი ნათლად დაინახავს, თუ რამდენად მძლავრი რევოლიუციონერი მუშტი იკვრება კაპიტალისტური ქვეყნების გასანადგურებლად. ჩვენთვის უდავოა ის დებულება, რომ საბჭოთა რესპუბლიკების წარმატებაზე და მათს აღორძინებაზედ არის დამოკიდებული საერთაშორისო რევოლიუციის გამარჯვების საქმე. რამდენათაც ეკონომიურად, პოლიტიკურად და სამხედრო მდგომარეობის მხრით საბჭოთა რესპუ-

*) ეს ცნობები ამოღებული მაქვს პროფესორ **ვ. დენის** წიგნიდან „Новая Европа“ из „Право“ 1922 г. Петербург.

ბლიკები შესძლებენ გაძლიერდნენ და აღორძინდნენ, იმდენად კაპიტალისტურ ქვეყნებისათვის იქნება უდიდესი გამანადგურებელი და მოწინააღმდეგე ძალა.

ასეთი რევოლიუციონური ძალის შექმნა და საბჭოთა რესპუბლიკებ შორის ნამდვილი მეგობრული კავშირის დამყარება აუცილებლად დიდ ისტორიულ მონაპოვარს წარმოადგენს.

როგორც ავღნიშნეთ, ეს ისტორიული დღე არის 1922 წლის **30 დეკემბერი** ამ დღეს გაიხსნა სოციალისტური რესპუბლიკების საბჭოების პირველი ყრილობა.

სამანდატო კომისიის ცნობებით ყრილობას დაესწრო ამომრჩეველთა რაოდენობის მიხედვით: რ. ს. ფ. ს. რესპუბლიკისაგან—1727 დელეგატი, აქედან სათათბირო ხმით—510, უკრაინის ს. ს. რ.—364, აქედან სათათბირო ხმით—10, ამიერკავკასიის ფედერაციისაგან 91, აქედან სათათბირო ხმით—18, ბელორუსეთის ს. ს. რ.—33, აქედან სათათბირო ხმით—10.

ყრილობა გახსნა უხუცესმა წევრმა ამხ. სმირლოვიჩმა, რომელმაც წარმოსთქვა მისასალმებელი სიტყვა. პრეზიდიუმის არჩევის შემდეგ, სიტყვა წარმოსთქვა საბჭოთა რესპუბლიკების ხელშეკრულებისა და დეკლარაციის შესახებ ამხ. **სტალინმა**, თავის მოკლე მოხსენებაში ამხ. სტალინმა აღნიშნა კავშირის შექმნის დიადი რევოლიუციონური მნიშვნელობა და დასძინა, რომ ამ კავშირის განმტკიცებით კომუნისტები უზრუნველყოფენ ყველას, რომ ისინი ისე მშვენივრად აშენებენ ახალს წყობილებას, როგორც მშვენივრად არღვევენ ძველს. შემდეგ ამხ. სტალინი აქვეყნებს წინადღით სრულუფლებიან დელეგატთა კონფერენციაზე მიღებულ დეკლარაციისა და ხელშეკრულების ტექსტს, რომელიც ერთხმად იქმნა მიღებული. მოგვყავს მათი თარგმანიც:

ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲝ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲧᲠᲘᲚᲝᲑᲐ

ᲓᲔᲙᲚᲐᲠᲐᲪᲘᲐ

(გაგრძელება)

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შეჰქმნის შესახებ.

საბჭოთა რესპუბლიკების წარმოშობის დღიდანვე მსოფლიო სახელმწიფოები გაიყო ორ ბანაკად: კაპიტალიზმისა და სოციალიზმის ბანაკად.

იქ, კაპიტალიზმის ბანაკში მძვინვარებს ნაციონალური მტრობა და უთანასწორობა, კოლონიალური მონობა და შოვინიზმი, ნაციონალური შეიეწროება და რბევა, იმპერიალისტური სიმხეცე და ომები.

აქ კი—სოციალიზმის ბანაკში გამეფებულია ურთიერთ ნდობა ტ ზავი, ნაციონალური თავისუფლება და თანასწორობა, მშვიდობიანი ურთიერთობა და ძმური თანამშრომლობა ხალხებისა.

ცდა კაპიტალისტური ქვეყნებისა რამოდენიმე ათეული წლების სივრცეზე გადაეწყვიტათ საკითხი ეროვნებათა შესახებ ხალხთა თავისუფალი განვითარების, ადამიანისაგან ადამიანის ექსპლოატაციის სისტემასთან შეფარდების გზით—უნაყოფო გამოდგა. წინააღმდეგ, **ძალი** ნაციონალურ წინააღმდეგობათა უფრო თანდათან იხლართება, რომელიც თვით კაპიტალიზმის არსებობას ემუქრება. ბურჟუაზია უძლური გამოდგა მოეწესრიგებინა ხალხთა თანამშრომლობა.

მხოლოდ საბჭოთა ბანაკში, მხოლოდ პროლეტარიატის დიქტატურის პირობებში, რომლის გარშემო შემოკრება მცხოვრებთა უმეტესობა,—შესაძლებელი შეიქმნა ძირშივე მოსპობა ნაციონალური შევიწროების, შეჰქმნა ურთიერთ ნდობის გარემოებისა და ჩაუყარა საფუძვლები ხალხთა ძმურს თანამშრომლობას.

მხოლოდ ამ გარემოების წყალობით შესძლეს საბჭოთა რესპუბლიკებმა მოგვერიება მთელი მსოფლიოს, შინაური და

პირობებში ვერ სწარმოებს მეცნიერების შესწავლა ფართე მნიშვნელობით. მაგრამ შეტი გზა აღარ არის. საუბედუროთ აქაც (სამსახურის შოვაში) დაბრკოლებები მრავალია.

შრომის ბირჟაში ჩაწერა შეიქნა საჭირო. ვიღას ახსოვს უნივერსიტეტი; დღეს, ხვალ, დღეს, ხვალ. და ტარდები როგორცაა ბირჟის გაწმენდაში. ზოგს გამტკიცებენ ბირჟაზე უმუშევრად.

არც უმუშევრად დამტკიცება აკეთებს რამეს, რადგანაც იქედან (ბირჟიდან) სამსახურში რიგ-რიგობით იგზავნებიან.

დღეში რომ ოც-ოცი კაცი გაიგზავნოს სამუშაოზე, ორი წლის შემდეგ მოგიწევთ რიგი.

მანამ კი რა გზას უნდა ეწიოს?..

ყველამ იცის, რომ რაჭა სწავლა-განათლებითაც ვერ სდგას სათანადო სიმაღლეზედ.

სამაზრო აღმასკომი უნდა ხმარობდეს ლონის ძიებებს. ერთი საუკეთესო ლონისძიებათაგანი იქნება ის, რომ ყურადღებას მიაქცევდეს მისი მაზრის სტუდენტობას. დღეს ტფილისში გარდა უნივერსიტეტისა არის სხვა და სხვა სტუდიები, და ინსტიტუტები-კურსები.

რაჭის მაზრის აღმასკომმა ზოგიერთ სტუდენტს თავის ხარჯზე უნდა ასწავლოს სხვა და სხვა სპეციალობაზე... არიან დღეს ისეთი სტუდენტები (მხედველობაში მყავან რაჭველები) რომლებიც სწავლობენ მაგალ. საპედაგოგო ინსტიტუტში მთავრობის ხარჯზე. მაგრამ არა რაჭის აღმასკომის საშუალებით, არამედ პირადი მოხერხებით მოხვდნენ შიგ. ეს ერთი, მეორე ბევრის საბოლოო მიზანი პედაგოგობა არ არის და არც მოწოდება აქვთ სათანადო. მაგრამ ვინაიდან პირობები უკეთესია, შედარებით (პურის ულუფა სტიპენდია) ამიტომ შევიდნენ სასწავლებლად. ბევრი ისეთები რომელთაც მიზნად აქვთ პედაგოგობა და სათანადო ნიჭიც ხელს უწყობთ, დღეს შრომის ბირჟაზე დგანან დილიდან საღამომდე.

ამ მოკლე ხანში ტფილისში იხსნება სპეციალური საელექტრონო კურსები, სადაც უნდა აღიზარდონ ახალგაზრდები ფოსტა-ტელეგრაფის ხარჯზე.

ეს რომ გაიგო ნაწილმა რაჭველ სტუდენტობისამ, ყველამ მოინდომა იქ შესვლა მიუხედავად იმისა, ყველას მიაჩნდა თუ არა თავის სპეციალობათ ზემოაღნიშნული სპეციალობის შესწავლა.

ბევრმა საექიმო ფაკულტეტს დაანება თავი, ბევრმა სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტს, ზოგმა კიდევ აგრონომიულს და სხვ. ეს იმიტომ მხოლოდ რომ ასე თუ ისე, ელექტრო-ტეხნიკურ კურსებზე უზრუნველყოფილნი იქნებიან. ეს უარყოფითად უნდა ჩაითვალოს.

რაჭას კი ესაჭიროება: მსახიობებიც, მხატვრებიც, პედაგოგებიც, მუსიკოსებიც აგრონომები, ექიმები და ტეხნიკ-ინჟინრებიც. ამისათვის საჭიროა ზოგ

გარეშე იმპერიალისტების თავდასხმებისა; მხოლოდ ამ გარემოებების წყალობით შესძლეს მათ წარმატებით მოეხდინათ სამოქალაქო ომის ლიკვიდაცია. უზრუნველ ეყოთ თავიანთი არსებობა და შესდგომოდნენ მშვიდობიან სამეურნეო ამშენებლობას.

მაგრამ ომის წლებმა არ ჩაიარეს უშედეგოდ. გაპარტახებული მინდვრები, გაჩერებული ქარხნები, დაშლილი საწარმოო ძალები და გამოლეული სამეურნეო რესურსები, რომელნიც დაგვიტოვა ომმა მემკვიდრეობით, შეუძლებელს ხდიან ცალკე რესპუბლიკების ძალ-ღონით სამეურნეო აღმშენებლობას. აღდგენა სახალხო მეურნეობისა შეუძლებელი შეიქმნა რესპუბლიკების განკერძოებულად არსებობის დროს.

მეორეს მხრით, საერთაშორისო მდგომარეობის ცვალებადობა და საშიშროება ახალ თავდასხმებისა აუცილებელს ხდიან საბჭოთა რესპუბლიკების ერთიანი ფრონტის შექმნას კაპიტალისტური ქვეყნების მიმართ.

ბოლოს, თვით წყობილება საბჭოთა ხელისუფლებისა, რომელიც ინტერნაციონალურია თავისი კლასიური ბუნებით, მოუწოდებს საბჭოთა რესპუბლიკების შრომელ მასებს ერთ სოციალისტურ ოჯახში გაერთიანების გზისაკენ.

ყველა ეს გარემოებანი ბრძანებლობით მოითხოვენ საბჭოთა რესპუბლიკების ერთს საკავშირო სახელმწიფოში გაერთიანებას, რომელიც შესძლებს უზრუნველ გვყოს როგორც გარეშე საფრთხისაგან, ისე ხელი შეუწყოს შინაგან სამეურნეო წარმატებასა და ხალხთა თავისუფლებას. ნაციონალური განვითარების სურვილი საბჭოთა რესპუბლიკების ხალხისა რომელნიც ამ რამდენიმე ხნის წინად შეიკრიბნენ თავიანთ საბჭოთა ყრილობებზე და ერთხმად მიიღეს გადაწყვეტილება „საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირის“ შეჰქმნის შესახებ—წარმოადგენს ნათელს დამტკიცებას იმისას, რომ ეს კავშირი არის ნებაყოფლობითი გაერთიანება სწორუფლებიან ხალხებისა, რომ ყოველ რესპუბლიკას რჩება უფლება თავისუფალი გამოსვლისა კავშირიდან, რომ კავშირში შესვლა შეუძლიათ ყველა სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკებს, რომელნიც არსებობენ, ან მომავალში წარმოიშვებიან; რომ ახალი საკავშირო სახელმწიფო იქნება ღირსეული დაგვირგვინება ჯერ კიდევ 1917 წ. ოქტომბერში ჩაყრილ საფუძვლების ხალხთა მშვიდობიანი ცხოვრებისა და ძმური თანამშრომლობის, რომ ის შეიქმნება ნამდვილი დასაყრდენი საერთაშორისო კაპიტალიზმის წინააღმდეგ და ახალი გადამჭრელი ნაბიჯი ყველა ქვეყნის მშრომელთა გასაერთიანებლად მსოფლიო სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკაში.

ვაცხადებთ რა ყოველივე ამას მთელი მსოფლიოს წინაშე და ვაღიარებთ, რომ საბჭოთა ხელისუფლების საფუძვლები არის შეურყეველი, რომელმაც ნახა თავისი გამოხატულება სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკების კონსტიტუციაში, ჩვენ, ამ რესპუბლიკების დელეგატები, თანახმად მოცემულ რწმუნებულობისა, ვადგენთ, ხელი მოვაწეროთ ხელშეკრულებას „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის“ შეჰქმნის შესახებ.

უცხო.

(დასასრული იქნება)

სპეციალობაზე სტიპენდიებს მაინც დანიშნავდეს რაჭის აღმასკომი.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ უმაღლეს სასწავლებლებში (უნივერსიტეტი, კონსერვატორია) სწავლის ფულის შეტანა შეუძლებელი ხდება. აქ შუამდგომლობაა საჭირო ხსენებულ მაზრის აღმასკომისაგან სწავლის ფულიდან განთავისუფლების შესახებ.

უნდა აღინიშნოს ის რომ ერთმა ჯგუფმა რაჭველ სტუდენტებისა მივმართეთ რაჭის რწმუნებულს ტფილისში ა. კობახიძეს.

ა. კობახიძეს დიდი მადლობა ეკუთვნის, იგი შუამდგომლობს სხვა და სხვა დაწესებულებებთან ჩვენი დახმარებისათვის, რაც სულიერ სიმტკიცეს გვმატებს.

ხადმელელი სტუდენტი.

შენიშვნა

გაზ. „მიწის მუშის“ ბოლოს ნომერში, დასტამბულია სამი სურათი ნიკოლოზ, ალექსანდრე და ივანე ჩოდრიშვილისა. სურათებს მიწერილები აქვს, რომ იგინი არიან მაშენებელნი და მომწყობნი ავლაბრის კონსპერატიულ ქართული სტამბის.

ამიტომ ვალათ ვრაცხ ჩემის თავისთვის, რომ ამ ცნობილი პირების შესახებ მეც მოვიყვანო რამდენიმე ცნობა.

ავლაბრის სტამბის გახსნის წინეთ, ტფილისში არსებობდა ორი საიდუმლო სტამბა: ერთი რუსულ, ერთიც ქართული. 1883 წლების შემდეგ, ტფილისში დიდი შიშიანობა იყო, რადგანაც დიგაევის გამო მთელს ტფილისის სახლებში ჩხრეკა უნდა მომხდარიყო.

იმ დროს, ჩემს სახლში ინახებოდა ორი სტამბა, ამისაგან მე ერთობ შეშინებული ვიყავი და არ ვიცოდი რა მექმნა და საით რა დამემალა ის სტამბები. ჩემი დარდი შევჩივლე მიხეილ ჩოდრიშვილს, ჩოდრიშვილების უფროს ძმას. იგი დამპირდა დახმარებას. მართლაც მეორე დღეს ჩემს სახლში მოვიდნენ ზემოხსენებული ძმანი ჩოდრიშვილები. ბევრი მოფიქრების შემდეგ, მათ ჩემს სახლის ეზოში გათხარეს ერთი დიდი ფლატო და ამის შემდეგ იგინი წავიდნენ შინ და მე მითხრეს, რომ საღამოს მოვალთ და ამ ორმოში დავმარხავთ ამ სტამბასაო.

მართლაც საღამოს მოვიდნენ ყველა იგინი თავის უფროსი ძმის მიხეილ ჩოდრიშვილით. სტამბის მძიმე იარაღები აკრიფეს, გაიტანეს და ხსენებულს ფლატოში დამარხეს და მეც მით გადამარჩინეს დიდს ხიფათს, სტამბის დამარხვა ისე მოხდა, რომ ეზოში ერთმა კაცმაც ვერ შეიტყო იგი. დავსძენ კიდევ შემდეგ ცნობას ამ პირების შესახებ. ივანე ჩოდრიშვილი იმოდენად მოყვარე იყო ქართული მწიგნობრობის, რომ იგი ქართლის და კახეთის სოფლებში დადიოდა ჩემთან ერთად და ქართულ წიგნებს ჰყიდდა, რაშიაც იგი მე საფასურს არ მართმევდა.

ამათი მეხუთე ძმა ზაქარია ჩოდრიშვილი კიდევ ისეთი მხნე კაცი იყო, რომ მან ტფილისში გახსნა პირველად მუშების კოოპერატიული მაღაზია აწინდელს რუსთაველის ქუჩაზედ. ბოლოს იგი დაჭერილ იქმნა და ციმბირში გადასახლებული, სადაც იგი გარდაიცვალა 1913 წ.

ზ. ჭ.

„აკვანი“

უეჭველად თაყვანსაცემია: მებრძოლი ჭაღარით შემოსილი, დინჯი და ჭკვიანი, რომელიც იბრძვის უკეთესი მომავლისათვის, კულტურული აღორძინებისათვისა და მოზარდთა სათანადო აღზრდისათვის!

ასეთი გახლავსთ **ანახტასია თუმანიშვილი-წერეთლისა**. იგი რამოდენიმე ათეული წელი იქნება, რაც ასეთ უაღრესად სიმპატიურს და წმინდა მიზანს ემსახურება...

ვინ არ იცის ამ ღრმად პატივცემულ მოხუცი ქალის „ჯეჯილი“, რომელიც ისეთი წმინდა იყო და არის. როგორიც ლოცვა: „იზარდე მწვანე ჯეჯილო. დაპურდი, გახდი ყანაო“!

და ამ ღრმად მოხუცებულის ბინაზე, მისივე თაოსნობით, დღესაც ირჩევა ისეთი დიდმნიშვნელოვანი საკითხები, როგორიც არის: ქართველი დედის აღზდა, **ძუძუმწოვარ ბავშვების აღმზდელთა კურსების გახსნა** და სხვა.

ჩვენი მომავალი უეჭველად მოზარდთაობაზედაც არის დამოკიდებული, რომელიც უმთავრესად და უპირველესად ქალმა-დედამ უნდა აღზარდოს... მაგრამ არის კი დედა ამისთვის მომზადებული?

რა თქმა უნდა—არა.

დედის დახურდავება, რომელიც დღეს უდაოა,—ახურდავებს და აწვრილმანებს მომავალ თაობას და ეს თავის მხრივ, რა თქმა უნდა, ხეირს არ აყრის ერის მომავალს, რაიც უეჭველათ ერის და ხალხის გულის ტკივილის მთავარ წყაროთ უნდა ჩაითვალოს!

და ყველასათვის ცხადი უნდა იყვეს, რომ ამღვრეულ მდინარის დაწმენდა აუცილებლათ სათავედან არის საჭირო.

ამ შემთხვევაში კი სათავე—ქართველი დედა არის და მის აღზდას უეჭველად დიდი და სერიოზული ყურადღება უნდა მიექცეს. ამ მხრივ ანასტასია თუმანიშვილი-წერეთლისა და „განათლების“ საზოგადოების სხვა პატივცემულ წევრთა მიერ განზრახული „ძუძრმწოვარ ბავშვების აღმზდელთა კურსების“ გახსნაც მოზარდთა აღმზდელთ უეჭველად დიდ დახმარებას უწევს!

ამ კურსებს ყველამ და განსაკუთრებით კი მთავრობამ-დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს—მით უმეტეს, რომ ხელმძღვანელებათ და ლექტორებათ მიწვეული არიან ამ დარგში საკმაოდ მომზადებული პროფესორები და მასწავლებლები...

აღნიშნულ კურსებს საზოგადოება ფიქრობს—უწოდოს „აკვანი“ ჯერ ერთი იმიტომ, რომ ამ კურსებზე მსმენელებს შეამზადებენ აკვნის ასაკოვან ბავშვების აღმზდელებათ. და ამასთანავე, როგორც კურსები აგრეთვე საზოგადოებაც (რომელიც ამ კურსებსა ხსნის) ბავშის სწორ-ფიზიკურად განვითარებაში და აღზრდაში უპირატესობას აკვანს აძლევს.*) აკვანი შედარებით უფრო ჰიგიენურიც არის.

ამ საკითხზე ალბათ სპეციალისტებიც გამოსთქვამენ თავის აზრს. ჩვენ მხოლოდ დაგვრჩენია ვისურვოთ, რომ აღნიშნულ კურსებზე, რომელზედაც მრავალი საჭირო და საყურადღებო საგნები წაიკითხება—მეტ ქერთველ ქალს მისცემოდეს ღირსეულ მსმენელად ყოფნის საშუალება...

დაგვირგვინებულიც გვენახოს ეს წმინდა საქმე!

სევ. ჭიჭინაძე.

*) საკვირველია, რომ დღეს მოსარჩლე გამოსჩენია **აკვანს**, ამ წამებისა და ინკვიზიციის იარაღს. საჭიროა ამ საკითხის სპეციალისტებმა, ექიმ-ჰიგიენისტებმა, აიმაღლონ ხმა ამ საკითხის შესახებ და თავიანთი ავტორიტეტული აზრის პოპულიარიზაციაც მოახერხონ. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ ამ საკითხს მასწავლებლებმა და ხალხში გაავრცელონ საღი ჰიგიენური ცოდნა-აზრები ძუძუმწოვართა მოვლა-აღზრდის შესახებ. **ჰ. ჭ.**

მოწერილი ამგეგი

კოტე მაღალაშვილი ამხანაგობას აარსებს.

კოტე მაღალაშვილი ძველი მწერალია. 1896 წელს მე გამოვეცი მისი მოთხრობა „ცხენის წურბელა“ კ. ხევის-უბნელის ფსევდონიმით. ცხენის წურბელის ქვეშ კ. მაღალაშვილს ნაგულისხმევი ჰყავს სოფლის ჩარჩები და მძარცველები. მათგან არის, რომ გლეხკაცობა წელში ვერ გასწორებულა და სიბეჩავეშია ჩავარდნილი. ვინ და რა იხსნის გლეხკაცობას ამ ხროვა ჭამიებისაგან, კითხულობს ავტორი და იმ აზრს ატარებს მოთხრობაში, რომ მხოლოდ საერთო ძალით თავიანთი მამულების დამუშავებით შეუძლიანთ გლეხებს თავი იხსნან ცხენის წურბელებისგან და საზოგადოდ თავიანთ გაჭირვებულ მდგომარეობიდან...

დღეს კოტე მაღალაშვილს დაუნახავს, რომ დღევანდელი ვითარება ჩვენი ქვეყნისა და თვით მთავრობაც ზედ-გამოჭრილი მთავრობაა განხორციელებულ იქმნას მისი აზრი გლეხკაცობის დახსნის შესახებ სიბეჩავისგან და მიუმართავს მთავრობისთვის განცხადებით ნება დართონ მას დაარსოს ქ. თიანეთში იქაურ ბოგანო გლეხკაცებისგან შემდგარი სამეურნეო ამხანაგობა.—„ოღონდ იარაღი მოგვიტანე და რამდენიმე ცხენი მოგვიყვანე და დანარჩენი ჩვენ ვიცითო,—ეუბნებიან უხარო გლეხები კოტეს... კოტეც ცდილობს ყველაფერი უშოვოს და წაუღოს ამხანაგებს თიანეთში. მთავრობა იმედია არაფერს არ დაიშურებს ახალი ამხანაგობისათვის, მით უმეტეს, რომ თვით კოტე მაღალაშვილი ცნობილია, როგორც დიდი მოტრფიალე გლეხებისამის კალამს ეკუთვნის აგრეთვე მოთხრობა „მგელ-კაცა“, რომელშიაც გატარებულია იგივე აზრი, რაც „ცხენის წურბელაში“, ოღონდ აქ სოფლის ჭამიად გამოყვანილი ჰყავს გაიძვერა დიაკვანი და სხვა.

ვულოცავთ წინათვე გამარჯვებას კოტე მაღალაშვილს, შედეგს იმედია გაგვიზიარებს.

ივანე როსტომაშვილი.

ხელოვნება

„ომიხი“. სრ. საქ. მწერალთა კავშირის ორგანოს „ომიხის“ მეორე ნომერი (23) ეძღვნება ბულგარელ ... დადიანს. „ბაუთი“ გამოდგა ... ...